

სენაკის კოლეჯის პედაგოგების მიერ მომზადებული კიტრის მოვლა-
მოყვანის აგროტექნიკის საინფორმაციო ბუკლეტი

კიტრი



ბიოლოგიური თავისებურებანი

კიტრი (*Cucumis sativus* L.) – ერთწლიანი მცენარე, გობრისებრთა ოჯახიდან. ფესვთა სისტემა ღერძულაა და დატოტვილი. ფესვთა სისტემის ზირითადი მასა განლაგებულია ნიადაგის სახნავ ფენაში. ხელსაყრელ ამინდის პირობებში აღმონაცენი ჩნდება თესვიდან 4-6 დღეს. ღეროსა და გვერდითა გამონაყრების სიგრძე იცვლება კიტრის ჯიშებისა და მოვლა-მოყვანის პირობებიდან გამომდინარე.

კიტრი სითბოს მოყვარული მცენარეა. მცენარის აღმოსაგენებლად საჭირო ოპტიმალური ტემპერატურაა $+25+28^{\circ}\text{C}$, თესლის გასაღვივებლად საჭირო ოპტიმალური ტემპერატურაა $+15+16^{\circ}\text{C}$. იმ შემთხვევაში თუა ჰაერის ტემპერატურა ხანგრძლივი პერიოდის მანძილზე ნარჩუნდება $+5+7^{\circ}\text{C}$ ფარგლებში მცენარე წყვეტს ზრდა-განვითარებას და სეიძლება დაიღუპოს კიდევაც. იტრი ზიმიერად აღრის დამოკიდებული სინათლესთან მიმართებაში. აგრამ, სინათლის უკმარისობის შემთხვევაში მცენარე ბრძელდება და მოსავლიანობა მცირდება.

კიტრი ტენის მოყვარული კულტურაა. მცენარის ზრდა-განვითარებისა და ნაყოფის ზრდის პირობებში ნიადაგის ტენიანობა უნდა იყოს 80-85%-ის ფარგლებში, ხოლო ჰაერის ოპტიმალური ტემპერატურა უნდა იყოს 90%-ის ფარგლებში. კიტრის მაღალი მოთხოვნილობა ნიადაგისა და ჰაერის ტენიანობისადმი განპირობებულია სუსტად განვითარებული ფესვთა სისტემითა და და ძლიერ განვითარებული ნიდაგ ზედა მასით, რომლის მეშვეობითაც დიდი რაოდენობით ხდება წყლის ტრანსპირაცია.

იტრი იზრდება ყველა სახის ნიადაგზე, მაგრამ უპირატესობით სარგებლობს მსუბუქი, კუმუსით მდიდარი ნიადაგი. ვერ იტანს მლაშე ნიადაგებს.

მოვლა-მოყვანის აბრუთქმნიკა

კიტრისათვის საუკეთესო წინამორბედია მარცვლეული კულტურები, ბარდა, კარტოფილი, ხახვი, კომკოსტო.

თესვა შესაბამისად დაწყებულ იქნეს, მაშინ როდესაც ნიადაგი თესვის სიღრმეზე (4-5 სმ) გათბება $+15^{\circ}\text{C}$ –მდე. თესვის საუკეთესო სქემაა 120-150X30 სმ (2-2.5 მცენარე 1 მ²). თესლის ხარჯვა 2-3 გრ. 10 მ² (2-3 კგ/ჰა-ზე)

იტრი ხასიათდება კვების ელემენტების ინტენსიური გამოყენებით. განსაკუთრებით დიდი რაოდენობით მოიხმარს კალიუმსა და აზოტს. დაღვივებითა და მოქმედებს კიტრის მოსავლიანობაზე ახალი ნაკელის განსაკუთრებით რაოდენობა – 80-დან-100კგ-მდე 10 მ² –ზე (80-100 ტონა/ჰა-ზე). არღა ნაკელისა აუცილებელია კიტრის ქვეშ შეტანილ იქნეს ამონიუმის გვარჯილა 380-400 გრ, სუპერფოსფატი 750-1000 გრ, კალიუმის სულფატი 300-400 გრ 10 მ²-ზე რაც 1 ჰექტარზე გადაყვანით შეადგენს N_{130} , P_{205} 150-200, K_{20} 150-200 კგ მოქმედი ნივთიერება. აზოტის შემცველი სასუქები შეაქვთ 50-100 გრ მოქმედი ნივთიერება 10მ²-ზე (Mg_{20} 50-100 კგ მოქმედი ნივთიერება 1 ჰა-ზე გაანგარიშებით).

იტრის კულტურის ზრდა განვითარებაზე უარყოფით ზეგავლენას ახდენს ძლიერ შემცველი სასუქები.

იტრის მოვლა-მოყვანისას კარგი შედეგები მიიღწევა უკაღრუდი ვესით მოყვანისას. ამ ტექნოლოგიით მოყვანისას მცენარე ნაკლებად ტრემირდება, მარტივდება ნაყოფის კრევის პროცესი, მაღლდება ყველა სახის სამუხაროს წარმადობა და საბრძოლვად იზრდება მოსავლიანობა.

დადებით შე ებს კიტრის მოვლა-მოყვანისას იძლევა ქარისაბან დაცულ ადგილზე. იტრის ნათესების გარშემო მიზანშეწონილია მაღალღეროიანი კულტურებისაბა კულისების (სიმინდი) გაყენება.

აყოფი იკრიფება ყოველდღე ან დღებამოყვებით, როდესაც ნაყოფის სიბრძე მიადწეხს 10 სმ-ს. გადაზრდილი ნაყოფი ხელს უშლის ახალი გამონასკვების განვითარებას, რის შედეგადაც მდებრობითი ყვავილები ბანიცდის ჰკრობას. მდენად ნაყოფის სისტემატიური კრევა ხელს უწყობს მოსავლიანობის ზრდას.

ველაზე გავრცელებულ კიტრის ავადმყოფობებად ითვლება პერონოსპოროზი, ვიტოვოტოროზი, აკტრაპოზი და ბაკტერიოზი. ავადმყოფობების თავიდან ასაცილებლად ხდება ცენარეების სისტემატიური (ყოველ 7-10 დღეში) უზნობიცილებით **САНДОФАН М8, ЭФАЛЬ, АКРОБАТ МЦ, ОКСИХОМ** დამუშავება. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ისეთი პრეპარატი როგორცაა **ПРЕВИКУР 607 СЛ** რომელსაც პროფილაქტიკურ თვისებებთან ერთად გააჩნია მცენარის ზრდა-განვითარების მასტიმულირებელი თვისებები. ვიტოვოტოროზის წინააღმდეგ შეიძლება წარმატებით გამოყენებულ იქნეს ისეთი პრეპარატები როგორცაა, **БАЙЛЕТОН, ТОПСИН-М**. ვიტოვოტოროზისა და პერონოსპოროზის საწინააღმდეგო პრეპარატების ერთმანეთში არევა ყოველად დაუშვებელია.

ავნებლებიდან კიტრის კულტურას ყველაზე მეტ ზიანს აყენებს თრიფსები, მახრა და სხვა. ავნებლების საწინააღმდეგოდ გამოიყენება ისეთი ინსექტიციდები, როგორცაა: **ДАНИТОЛ, НЕОРОН, АПЛАУД, БИ-58, ЗОЛОН, ШЕРП** და სხვა მათი ანალოგები.

კიტრის პლანტაცია სენაკის აბრარულ-ეკონომიკურ კოლუჯის საღემონსტრაციო ნაკვეთზე

